

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, а на предлог Министра унутрашњих дела постављени су:

за начелника треће класе округа крајинског, Мијаило Церовић, начелник исте класе округа тимочког, по потреби службе; за начелника треће класе округа тимочког, Љубомир Обрадовић, начелник исте класе округа крајинског, по потреби службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 14. новембра 1901. године ПМ 26.847. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, а на предлог Министра унутрашњих дела решено је:

да се д-ру Милутину Јанковићу, лекару среза таковског и качерског, округа рудничког, уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министра Унутрашњих Дела 19. новембра 1901. године ПМ 11.606. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, а на предлог Министра унутрашњих дела постављен је:

за писара друге класе среза драгачевског, округа рудничког, Сава Јовановић, бивши срески писар.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 19. новембра 1901. године ПМ 26.988. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, а на предлог Министра унутрашњих дела решено је:

да се Милорад Стевановић, писар друге класе управе вароши Београда, на основу §. 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 18. новембра 1901. године ПМ 26.987. у Београду.

СТРУЧНИ И НАУЧНИ ДЕО

НЕКОЛИКО НАПОМЕНА

О ОРГАНИЗАЦИЈИ ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ С ОБЗИРОМ НА НАЧЕЛО САМОУПРАВЕ

2

На првом месту потребно је, да се што ближе и тачније одреди, шта је битна карактеристика за оцену надлежности самоуправних власти. Кад се то зна, онда је лакше појмити излагање начела, која треба да обележавају организацију тих власти, јер се оне резултују из њихове надлежности као њене логичке последице. Управо, све оно, што би имало начелно да изрази организацију самоуправних власти, мора бити сагласно са надлежношћу, која тим властима припада и која им, због тога, служи не само као полазна тачка него и као пресудни критеријум њихове исправности.

У колико се питање о правој надлежности самоуправних власти третира као спорно, треба тражити узрока не толико у

њеним начелним странама, колико у сталној намери државног права да ограничи самоуправну власт у свему ономе што би захтевали политички интереси јаке и сталне државне власти. Отуда стална појава законодавства, да ту надлежност преиначува и да то ограничавање изводи махом у правцу одстрањивања свега онога, у чему би се самоуправна власт јављала као сметња у политичком делу њених амбиција. И ако је у интересу државног права да што пространији део своје строге службене надлежности, пренеси на самоуправну власт, на због таквог интереса, све више проширује надлежност ове власти, уступајући јој из многих грана државне управе поједине врсте послова, као на пример послове: из области правосуђа, полиције, просвете и т. д. — она се вазда у непосредном интересу свега политичког ауторитета тако исто старала, да самоуправној власти не уступа још и оне прерогативе, које би је учиниле политички моћном и према државној власти толико самосталном, да би јој могла правити сметње и доприносити потискивању њеног ауторитета или утицати на опстанак владе. Међу тим, баш у тој страни, у присвајању политичке надлежности и тежњи, да јој се у том делу зајамчи што већа самосталност према државној власти, самоуправна власт истицала је све веће захтеве. Наравно да је државни режим потискивало овакве захтеве, колико му је год за то давала могућност парламентарног система, бранећи упорно своју решеност, да се сузбијањем самоуправних власти на политичној основи, сузбије сваки њен неповољни утицај на политички ауторитет режима и његов опстанак. Руковођена таквим циљем, државна власт ишла је у својој општој пракси према самоуправним властима често и тако далеко, да се самоуправни режим није више ни познавао у његовом начелном обележју, него се сводио или на непосредно потчињену инстанцу државне власти и на тај начин улазио у њен саставни део као почетна, прва административна јединица, или је и формално негиран, тако, да га као самоуправне власти није у опште ни било. Блажији или строжији прелази у свима могућим модификацијама, кроз које тада пролази самоуправни режим, само су разни облици, који манифестују такву праксу државног права. Тиме се могу објаснити и чести законодавни радови на овој истој материји.

Међу тим немогућно је, као што ће се видети из доцнијих разлагања, измирити такву праксу државног права са начелима самоуправног режима, јер, поред осталог, његова је начелна добра страна и у томе, што он у истини служи као јака заштита за правилну употребу политичких права у пракси парламентарне владе, па зато и као јака отпорна снага против насртаја државних органа на употребу тих права. С тог гледишта постаје појмљиво, да је за уставност потребно, да се самоуправна власт огарантује, на начин, који ће је што приближније истаћи у њеном чистом облику и поуздано обезбедити од утицаја, који не би био сагласан са њеном начелном природом. Али тако исто, опет, не може се дозволити да се самоуправна власт истакне према државној власти са неким ауторитетом и самосталношћу, која би слабила ауторитет овој власти и реметила начела њеног јединства и њене опште моћи у примени државног права. Државна је власт најнепосредније позвана па зато и у првом реду и највише одговорна за правилан ток свију јавних послова и односа у земљи, па јој се због тога, мора дати довољно гаранција, да практика самоуправне власти неће оштетити интересе јавног реда ни у облику повреде позитивног права — законодавства у опште, ни у облику праксе оног дела надлежности, који припада државној власти. По томе, унети у организацију власти све потребне елементе

и те врсте, као саставне делове, па да та организација буде и добра и потпуна, дужност је, која се не би смела мимоћи.

Да би се у смислу дојакошњих напомена претресла најважнија, основна начела, која треба да добију и своју доследну и исправну примену у организацији општинских власти, као првом и најважнијем облику, у коме се јавља самоуправни режим, требало би, што пространије расправити питање о овоме:

- 1 Начела о надлежности самоуправних власти.
2. Начела о односима самоуправних према државној власти.
3. Начела о организацији њихове хијерархије.
- и 4. Начела о њиховом поступку.

На овако широкој основи, претрес ствари отишао би врло далеко. С нарочитим обзиром на општинску власт, као најважнији облик самоуправних власти, довољно је да се задржимо на питању о надлежности, а само у колико је за објашњење тога начела потребно, уземо у обзир и друга питања.

Најшири појам ове надлежности могао би се простирати до аналогije надлежности државног права, само, наравно, за узану област, на коју се односи и за интересе који су од непосредног значаја за унутрашњи јавни ред оних грађана, који у тој области живе. Изгледа, да је природни развој надлежности општинских власти тако и упућен. И државно правни култус има, у главном, оне тенденције, са гледишта његовог најширег моралног циља, које има и локална управа, само што обим задаће државног права захвата државу као целину, при средствима из целине, па се на целину као израз њене организације и односи у свима правцима своје радње. Оваком обележју надлежности самоуправне општ. власти ништа не смета, што се њена организација није још развила до ступња, на коме би се и у ствари могло запазити, да је та надлежност слична надлежности државне власти. Ако се надлежност самоуправних власти цени са гледишта јавних потреба и интереса, који је стварају, а то гледиште мора имати значај главног критеријума за оцену питања докле може ићи обим задаће самоуправне власти, онда у логици тих потреба, у томе: што је самоуправна власт подмирењу тих потреба и намењена, треба тражити објашњење овог најширег појма њене надлежности. Другим речима и ову надлежност диктују јавне потребе и ако само извесног дела државне области. У осталом, и држава као целина састављена је из великог дела тих истих области, па је природно, да она, као највиши чувар јединства и интереса заједнице као целине, у ствари практикује заштиту тих интереса и за сваки део своје области, само с том разликом што она то не врши с нарочитим обзиром на сваки делић понаособ, но на све укупно, као на целину. По томе, са овог гледишта, у коме пресуђује општи а не локални интерес, многи облици њене јавне дужности могу бити практиковани различито и у разној мери, тако да се у разним местима ти исти облици њеног јавног старања и не запазе и да су сасвим напуштени (на пример установа школа). С тога помесне управе имају, и ако начелно исту задаћу, сасвим супротну полазну тачку, а на име, да оне без обзира на остале делове државне области, негују јавни култус у границама своје обласне надлежности, не водећи, при том, рачуна о целини друкче, него у колико је потребно да се на законској основи не оштете, да с њом не дођу у сукоб и да у испуњавању општих, обавезних правних одредаба, своје поступање саображавају и потчине јединству државног права, у колико је оно и за самоуправне установе прописало извесне услове, установило извештајни ред.

Па ипак, и поред све начелне сличности, има разлике у природи ових двеју надлежности, а та разлика одређује уједно и карактер њихове разлике у обиму, до кога се простиру. Да се то објасни потребно је потсетити на ранију напомену, да су им полазне тачке различите. Док надлежност државне власти има непосредни задатак да служи интересима целине, а само на тај начин и са таквим критеријумом још и појединим деловима њеним, дотле самоуправни режим има непосредну задаћу да служи интересима области коју представља, а у толико, дакле посредно, још и интересима целине, јер је ова у толико и потпомогнута и јача тиме што су јој и поједини делови помогнути и јачи. Док она прва, често негирањем неких интереса извесног дела своје области или бар напуштањем тих интереса у једно дано време, с обзиром на интерес целине, те исте интересе негује у другим својим деловима скрећући им нарочиту пажњу, дотле самоуправна власт не водећи ра-

чуна о другим деловима ван њене области, обраћа нарочиту пажњу својој територији, а на остале делове само на негативан начин т. ј. у колико је потребно, да њих, као саставне делове целине не оштети, или, да са интересима целине, као претежнијим, не дође у сукоб.

Локални интерес, дакле, битна је особина у задаћи самоуправне, а интерес целине, битна је особина у задаћи државне власти. Ова разлика има огромну политичко-правну важност, која те две власти значајно разликује у две нарочите категорије и која се уноси као критеријум и обележје и у сву осталу могућу и потребну разлику, кад је реч о уређењу њихових односа и њихове праксе. Последице те разлике треба увек да су јасно и у законодавству изражене, ако се хоће да оне буду и правно загарантоване и да добију своју санкцију у организацији самоуправне власти. Ближи и одређенији појам ове поставке, своди се на ово правило: интерес целине као претежнији влада локалним интересима, па му се зато ови морају ставити у службу, у свој мери, у којој је потребно, па да они не само не буду на сметњи интересима целине, него да су им још и сагласни.

Однос ове зависности, мора се, због тога, добро појмити. Он се мора свуда добро уочити, а потом извести на начин, да се нигде начелно не оштети. Јер, у целокупној организацији самоуправне власти не сме бити ничега, што би повредило или што би давало могућности за повреду интереса целине, или што би исту категорију јавних интереса, о којима се обе власти старају, доводило у сукоб. С друге опет стране, ван тих граница, зависност самоуправне од државне власти, не само да није потребна, него у опште не сме да постоји друкче и на широј основи, него што захтевају гаранције, да правилно практикује своју надлежност.

После ових напомена о овој начелној разлици између самоуправног и државног режима и важности, коју та разлика треба да има, неподобни говор о начелу надлежности самоуправних власти, биће, по свој прилици, јаснији.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

КРЕТАЊЕ КАЗНИМИХ ДЕЛА У ПРЕСТОНИЦИ

Д. Ђ. Алимпић

(8)

После свега овога што смо до сада изложили о раду наше престоничке полиције сигурности у току последњих 5 година, ми немамо нарочито потребе да доказујемо како је она — полиција сигурности у означеном времену стално напредовала, те према томе, да се и начело о множењу казних дела, изложено у почетку овог нашег рада, **не може применити и на нашу престоницу.** То се јасно види из целокупног нашег излагања, а нарочито из цифара, чија се позитивност не може ни чим у сумњу довести, и за чију тачност опет, ми јамчимо.

Према овоме ми би се, потпуно задовољни са овим констатовањем, односно нашем полицијом сигурности, могли овде зауставити, кад неби осећали дужност, да будемо искрени како према својим читаоцима, тако и према самој својој служби.

Ма колико да је изложени напредак и јасан и ласкав за нашу престоничку полицију, он је, искрено да кажемо, далеко изостао од правог, стварног напретка — напретка који би се појављивао као природна последица полицијског делања у свима правцима у опште.

Овакав, какав се сада појављује, овај напредак резултат је усињеног рада појединих личности, или да се јасније изразимо *заснован је на традицијама* а полиција, нарочито престоничка, не сме никад рачунати с **традицијама.**

Пажљиви посматрач могао је лако опасити, да се напредак о коме је реч, *ако састоји у изналагању учиниоца казних дела, него ли у саречавању ових последњих.* Модерне полиције, међутим, већ су изодавна појмиле и себи у задатак ставиле: **прво спречавање казних дела,** па тек на другоме месту изналагање њихових учиниоца.

Што то пак наша престоничка полиција није могла до сада учинити, није зависило толико од ње саме колико од њеног стародревног устројства, које је онемогућавало сваки њен

развитак и спутавало и оно мало полета које су јој појединци с времена на време давали.

По овоме уређењу, наша престоничка полиција нема јасно одређених атробиција, нити постоје границе њене надлежности или ненадлежности. Оваква каква је данас, она представља један конгломерат најразноврснијих дужности и права. Са свим је природно, што се у овоме конгломерату, као и у сваком конгломерату у опште, мора дутати и нагађати, често пута о најобичнијим изворима.

Неуређеност или боље да речемо неодређеност једна је од главних препрека правилном развитку и стварном напретку наше престоничке полиције.

Ну и то није све.

Наша жандармерија, која би по своме позиву и устројству требало да је орган чисто полициске власти, пре је војничка но полициска установа. Способност жандарма и њихових старешина не цени се по њиховом стручном полициском знању већ по разумевању војничке дисциплине и осталих војничких предмета. Полициске ствари долазе на последње место. Жандарм је дакле на првом месту војник, па онда орган сигурности. Као први изврстан је, као други врло је мало употребљив. То с тога, што жандарме нико озбиљно не обучава у њиховим дужностима као органа сигурности, а ако се по некада и нађе који вреднији члан или писар па то отпочне са жандармима који су му дати ради службе, он увиђа, на крају крајева, да му је труд био излишан из простога разлога, што команда жандармерије, по својој вољи прима, отпушта и распоређује жандарме, те је, према томе, ништа не веже, да и оне обучене жандарме премести, и то по најчешће у унутрашњост.

Шта више поједини жандарми који су показивали и воље и дара за чисто полиц. службу, отпуштани су из жандармерије само с тога, што нису могли подесити своје војничко држање или да се јасније изразимо, за то што су их њихове војничке старешине нерадо гледале због пажње која им је указивана од стране полиц. чиновника. Сећамо се врло добро неколико случајева из ранијих година, гди је команда жандармерије навлаш отпустила неколико жандарма, које управа града Београда беше предложила за одликовање или унапређење због ревносне полициске службе. Шта више, поједини команданти жанд. ишли су тако далеко, да су од жандарма и њихових млађих старешина стварали нарочите сепаратне полиције, којима је главна дужност била, да контролишу рад полициских чиновника. Разуме се већ, да је од овога највише штетила служба.

Далеко би нас одвело, кад би овде ређали све оно што у престоничкој полицији не ваља, па с тога ћемо се ограничити, да изнесемо само оно што би, по нашем мишљењу, требало учинити, да она поставе престоничка полиција у правој смислу те речи, а то је:

1., Одузети од ње извршења и пренети их на суд -- установом судских извршитеља као што је то у другим напредним земљама. Ако се ово, из буди каквих разлога, не би могло учинити, онда да се извршна полиција са свим одвоји од праве полиције — установом извршног одсека, који је и раније постојао.

Поред многобројних користи које би се овим одвајањем постигле, најважнија би, нема сумње, била та, што би и јавни кредит био много боље загарантован, а за то се давно опажала потреба.

2., Концентрисати са свим полицију сигурности у управи града Београда проширење круга ради досадањег кривичног одељења, или установом нарочитог одељења сигурности, каква одељења данас постоје готово у свима напреднијим државама. Персонал овог одеља, еманципован од осталих, често пута излишних полиц. послова, а нарочито од политичких ствари, имао би се искључиво старати о личној и имовној безбедности престониčkih грађана, ступајући ради тога, у везу и са страним полицијама.

Ово одељење ислеђавало би све злочине и преступе у престоници, те према томе, квартовима би остали само истуци који би им допуштали, да са много већим успехом и мањим персоналом но данас, обављају превентивну, редарствену и санинитетску полицију, као и да се старају о јавном моралу,

3. Образовати нарочиту жандармерију за престоницу, која би искључиво стојала под управником Београда, односно министром полиције, и чији би органи у вршењу службе били

еманциповани од свих могућих обзира. Пре него што би се ови жандарми употребили за службу, морали би се, бар за неколико месеци, упознати са истом, ради чега би се опет имала установити нарочита школа за њих, као и за све нове, који би доцније у жандармерију ступали,

4. Створити могућност добрим полиц. чиновницима да могу годинама, па и за сво време свога службовања остати у престоници,

5. Подићи, и то што пре, завод за поправку малолетних преступника, и

6. Образовати друштво за прихваћање и поправку отпуштених осуђеника.

Све ово изложено је у најопштијим потезима и с тога је са свим природно да би се, пре остварења овога, морало много што шта изменити и уредити, а нарочито у погледу административне и политичке полиције, која би такође морала постојати као засебни одељак.

Тек после овога могла би наша престоничка полиција потпуно одговорити своје задатку, који би се онда састајао у томе: **да предупредује злочине, преступе и иступе, да истражује њихове учиниоце, да бди над извршењем закона и судских одлука, да заштићује личност и имовину грађана, да одржава ред, да се стара о чистоти и да чува морал.**

Што је, и поред свију изложених мапа, наша престоничка полиција стално напредовала, има се захвалити с једне стране особинама нашег народа који је најмање склон на чињење прљавих казнимих дела, а с друге опет приликама у којима се наша престоница, односно њени грађани налазе.

Треба знати да код нас нема ни анархизма ни пролетаријата, као и да сваки човек може, само ако хоће, зарадити себи на поштен начин парче хлеба. Али тако исто треба знати и то, да смо и ми на прагу великог социјалног преображаја, као и да ће анархисте скорим закуцати на наша врата: Зло ће бити, ако нас пролетери и анархисте затеку неспремне, а то је извесно, ако нам полиц. остане оваква каква је данас....

Qui habet aures audiendi audiat.

ПОУЧНО ЗАБАВНИ ДЕО

НЕПОЗНАТЕ ЛЕШИНЕ

(из Горонових мемоара)

(Наставак)

Навешћу сада о овом другом случају један убедљив пример. Пре неколико година; приликом истраживања, би нађена у Сени, на два сата од Париза, једна лешина сва чврсто стегнута платненим везама. Све се збило друкчије но у афери Матленовој.

Жандарми закључише, да имају пред собом извршен злочин и нека бедна скитница, позната као подозрива, би ухваћена.

Како му је било немогуће да означи идентичност жртве, за убицу које је држан, пошто је никад није ни видео, задржаше га у засебној скривеној ћелији добрих месец дана, док једног дана случај не учини, да његова невиност изађе на видело.

Имађах, по моме мишљењу, извршену навиком, да као шеф полиције сигурности, с највећом пажњом читам рубрику »разно« у новинама, јер то су оне, које за сада замењују судски циркулар, за који ја рекламујем. Оне га, у осталом, замењују потпуно, јер штампају само оно, што се њима допада.

Ну ипак, пошто су оне, у одсуству сваког званичног циркулара, једино средство ради обавештења, — добар полицајац треба да их чита са највећом пажњом.

У једном, дакле, листу бејах прочитао кратак извод приче о открићу увезане лешине и затварању бедног скитнице. На неколико дана после тога, паде ми у очи један извештај послат подручној ми полицији, у коме се говораше о нестанку једног поштеног грађанина париског. Нека кућна чуварка беше дошла код комесара дотичног кварта да јави, како је један од њених кирајџија, постарији нежењен човек, изашао једног јутра из куће, не повевши ни куфер ни ручни пртљаг, па се више није ни вратио.

Комесар полицијски вршио је истрагу по овој афери са врло похвалном марљивошћу, док једног дана акт један би упућен нашем одељку, ради извесног обавештења.

Зашто ли ме акт овај потсети на онај чланак из новина? Како се у моме духу створи у исто време представа о увезаној лешини, — не знам ни сам.

Извесно је било само то, да ја бејех убеђен да се не варах. Добих одмах дозволу од паркета да отворим врата на стану тога поштеног човека, кога оплакиваше кућна чуварка.

Још ми не беше могуће да се упустим у свестран претрес, али већ улазећи у собу, спазих на постељи дуге везе направљене од крвеватских чаршава.

Истог вечера извистих о томе паркет, који вођаше истрагу по овој афери и после два дана добих једно парче платнене везе, којом удављени беше увезан. Заиста, оно беше једнако са платненим везама, које нађох на постељи несталог.

Изврши се потпун претрес у стану несталог и тада нађосмо, међу његовим хартијама, дугачко писмо, у коме објашњаваше, да се решио, да сврши са животом, немогући више да трпи извесну неизлечиву болест.

„Како знам врло добро пливати, додаваше у своме *post-scriptum*-у, то се бојим, да у последњем моменту нагон за самоодржањем не буде јачи од моје воље, ја ћу себи везати удове. Нека се дакле нико не чуди, ако моја лешина буде нађена јако увезана.

Овај тако објашњив *post-scriptum* ослободи веселог прописвета одмах затвора, у коме је у усамљеној ћелији, провео више недеља.

Овај пример јасно показује да је централизација података по криминалним аферама, неопходно потребна не само ради проналаска учиниоца кривичних дела, већ и ради спречавања упадања у судске заблуде.

Сви они који су се бавили криминалним аферама, полицијски комесари и истражне судије, — поборници су, у то сам сигуран, за стварање једног министарства полиције, потреба тога позната је свима посланицима, ну, из политичких обзира, оно, без сумње, никад неће бити образовано... из бојазни да министар истог не постане човек веома моћан, због тајни којих ће он бити хранилац и због усред сређења у његовим рукама свих средстава за судска и политичка истраживања.

Напоследку, ако је немогуће добити ово, тако корисно, министарство полиције, бар је увек могуће централисати криминалне податке у министарству правде, на пример, и онда се не би посумњало у број смртних случајева осталих непознати, тобожних самоубијстава и напуштених афера од стране паркета провинцијских, јер би се исте понова узеле у поступак и најзад би се дошло до резултата.

Ја идем чак и даље држећи, да је једино средство за стварно уништење оне врсте интернационалне заједнице, коју образују лопови свих земаља, — стварање једне интернационалне полицијске заједнице.

Зашто се не би, кад је у питању опште опасно злочинство против личности и имања, — полиције целог света помагале узајамно?

Ово је један факт, који сам тако добро био појмио, да сам се за време, док ја бејех шеф полиције сигурности, увек старао да останем у најпријатељским односима са шефовима европских полиција.

Шта више користио сам се многобројним путовањима, која сам по дужности чинио, или кратким бављењем у Паризу извесних мојих колега из иностранства, — да ступим у што тешње односе са њима.

На тај начин бејех успео да будем у особито пријатељским односима са готово свима страним полицијама тако, да су ме кадкада истражне судије, државни тужиоци и председници кривичних одељења, — молили да потражим од мојих енглеских, белгиских, талијанских, швајцарских, немачких, шпанских или турских колега, податке, који су им били преко потребни.

После неколико дана ја сам већ исте добијао, док дипломатским путем, као јединим којим се по правилу могу служити чиновници, — чекало се на одговоре недељама, ако не и месецима.

Оно, дакле, што ја добијам искључиво услед пријатељства са мојим колегама, требало би да буде на основу извесног права.

Све полиције образованих земаља морале би брзо достављати једна другој потребне податке. Исто тако за све опште опасне злочинце пронађене у иностранству, све формалности око екстрадиције морале би бити упрошћене.

Док бејех још на челу полиције сигурности, никад нисам, из принципа, одбијао паркетима из департмана помоћ у агентима, које су ми тражили, ради проналажења учиниоца извесног злочина. На жалост, тражења су ова увек доцкан стизала, јер кад моји агенти стизаху на место опредељења, даља истрага већ беше осујећена.

Узрок овим закашњењима лежи у томе, што ово изашиљање агената проузрокује трошкове те, пре но што захту ове помоћнике, државни тужиоци и истражни судија, морају тражити одобрење од главног државног тужиоца њиховог ресора, који је опет са своје стране дужан да размотри буџет, те да види, да ли је могуће учинити овај утрошак.

Ово је, пак, време довољно кривцу да умакне.

Сдруге стране префект полицијски не одобрава одлазак агента пре но што су трошкови, који су у питању, загарантовани, па чак и онда, кад су ови трошкови плаћени, он се још устеже што, услед тога што трошкови општинске полиције падају на терет вароши Париза, — има појединих чланова општинских који протествују против тога говорећи, да они не вотирају буџет за одржање полицијских агената из Кемлер — Карантена или Каркасона.

Изузев неколико великих вароши, као што су: Лион, Марсељ, Бордо, Лиљ, Нант, Версаљ и т. д., нема у провинцији, управо рећи, полиције сигурности. Државни тужиоци немају на њиховом расположењу, сем жандарма, никаквих других полицијских агената.

Жандарм је одан служитељ закона и његова храброст иде каткада и до хероизма. Обично је оштроуман и зна да изврши потребна констатовања, откривајући с лакошћу, на којој би му каткад позавидели и агенти полиције сигурности, — најзамршеније детаље, мерећи и најмањи траг корака. Ну ту се свршава корисна радња његова, сем ако буде срећан да наиђе на странпутици злочинца и да га ухвати.

Зашто? За то што жандарм може да дејствује само званично, са његовим чизмама, сабљом, легендарним шеширом и традиционалним кајасом Пандориним, кога у осталом недавно заменише опасачем.

Како се, до ђавола, може тражити да он, носећи сву ову опрему, ухвати каквог препреденог модерног злочинца?

Ја сам видео много оваквих ваљаних жандарма, који појимаху да им под оваквим условима није могуће доћи до повољног резултата. Они би волели више да скину униформу и да делају у оделу, у коме дејствују агенти полиције сигурности. Ну то није могуће, пошто се томе правила противе! Жандарм није више жандарм, ако нема своју униформу.

Зар није отштампано у заглављу свих жандармеријских протокола:

„Под знацима наше униформе и саобразно наређењу наших шефова?“...

Очевидно је, да нема боље полицијске школе од самога Париза.

У великој вароши агенти имају сваког дана посла, те се убрзо усаврше у гонењу разбојника, навикавајући се мало по мало да познају све жице тога заната и изиграју подвале њиховог „лова.“

На тај начин успевају да се из основа упознају са овим засебним светом лопова, били они из Париза, провинције или из иноземства.

Да би се провинцији могли дати агенти, који јој потребују, држим да би најбоље било умножити број агената париске полиције сигурности. Тако би, без и једне од садањих формалности, чим би се какав важан злочин догодио, — паркет дотичне вароши одмах телеграфисао у Париз и два агента би сместа отпутовала.

Ови агенти слали би у два примерка рапорте паркету, који их је ставио у дејство, и полицији сигурности, те би се на тај начин у Паризу оживели злочини, извршени у провинцији, сазнали би се сви детаљи, а тако би се дошло и до много извршених података о злочинима извршеним у престоници. Врло би често онда полиција сигурности — обавештена на време о

идентичности лопова или убице — истог ухватила још у моменту његовог пребегивања у Париз.

Додајем да би оваква организација имала изванредног моралног дејства на злочинце, који би доста изгубили од храбрости видећи, да се ни у најмањој вароши у провинцији, не може више „оперисати“ некажњено, због доласка у исту добро изучених агената.

Само се полиција не управља по моди. Мало по мало, интелегентни лопови — *les beaux rēgres* по арго-у, појмили су да им ваља тражити клијентелу, и тако сада они одлазе зими у Ницу, а лети у Виши, Лишон и Трувиљ. Лопови, дакле, имају њихову „*villégiature*“, као и богаташи.

Мој би предлог био, да се тако исто и агенти полицијски пошаљу да пробаве неко време на обалама Средоземног мора, плажи Трувиљској и у опште свуда онамо, куда одлазе Парижани.

Агенти који познају специјалне категорије лопова, који обично одлазе у разне бање и на морске плаже, имали би их увек пред очима, и као год што агенти париски, на јавним друмовима, каткад недељама вребају каквог крадљивца, да би га ухватили на делу са полугом за обијање у руци, — исто тако и агенти у бањама и на морским плажама, знали би очекивати zgodну прилику, те да лопова оне друге врсте ухвате у моменту, када увлачи руку у џеп какве лепе „*baigneuje*.“

Пошто већ говорим о овим летећим бригадама, које би требале да траже лопове до њихових зимњих или летњих пребјишта и, следствено, о потреним путовањима, која би имали да чине агенти полиције сигурности, — дужност ми је да изнесем један од највећих недостатака данашње полиције.

Док специјални комесари одељења опште сигурности и већина чиновника са службом при министарству унутрашњих дела, имају у џепу течајну карту, која им допушта да се могу користити свима возовима, — агенти полиције сигурности и сам њихов шеф, дужни су да плаћају карте на каси.

Да се закључити, шта се због тога дешава.

Агент гони каквог злочинца, ну нема сигурног доказа, који би му дао право да га одмах уапси. Зликовац улази у какву жељезничку станицу и агент га гледа како гордо пролази поред контролора, показујући му или годишњу карту или просту билету за одлазак и повратак.

Агент, пак, приморан је да стане у ред пред касом, да би купио карту. Кад излети на перон, може само да види воз, који му одмиче, носећи му човека, кога је гонио.

Ево још једног простијег и много чешћег примера:

Агент јури за каквим лоповом и види га, како на станици Орлеанској (у Паризу) купује карту за Бордо, за који ће се воз кренути кроз неколико минута; инспектор, убоги ђаво, нема у џепу чиме да плати карту ни до Орлеана!

Принуђен је, дакле, да пусти лопова да му измакне. Траг је изгубљен, а колико пута и сама даља истрага осујећена.

(Свршиће се)

КО ЈЕ УБИЦА?

КРИМИНАЛНА ПРИЧА

А. Беллоа.

14

Х.

Барон Роберт је сад био добио све оне доказе, које су му тражиле правда и савест, пре него што је смео себе створити мишљење. Али да ли би ти докази били довољни и судијама? Он је у то сумњао после разговора, који је био водио са својим адвокатом. Његов се адвокат, не поричући хипнотичку сугестију, ипак о њој изразио веома неповољно.

— Муж предаје суду писма веома непримамљивог, али необоривог садржаја; он подноси доказе кривицом *in flagranti*. Шта има да поднесе противу тога његова жена? Излагања, која почивају на једва тек откривеној науци, о којој наравно још није казана последња реч. Та излагања ће, разуме се испитивати наша скептична јустисија. Постаће дуга парница, дебате за дебатама, које ће се до душе, водити у тајним претресима, али ће без сумње доспети у све новине; јер су хипнотизам и сугестија питања од прилично великог интереса. Што се пак тиче писама, неће се много устезати да их прештампају. Зар не мислите и ви тако? Па онај деликт? *in flagrante*, при којем

игра улогу глумац из Комедије Француске, даје изванредан материјал за њетане! И онда још једна околност, која се највише вас лично тиче: Дође ли до претреса, то ће госпођа Шасен, хтела не хтела, морати да сазна о оговарањима, која су се још до данас могла од ње крити. Представите себи њену одвратност, њезин бол, кад буде читала писма, која је против своје воље, што и ја радо признајем, писала, али је ипак писала — а како ће тек изгледати ситуација, кад сазна за своју вечерњу посету код комедијанта са свима појединостима! Ви видите, да сам из поштовања према вама признао хипнотизму и сугестији сву оправданост, у колико сам могао и смео. Али ја понављам мишљење, да пре свега мора бити доказано, да је госпођа Шасен одиста била жртва сугестије — а такав доказ је под оваким околностима, које се морају укупно узети у вид, веома опасна ствар.

Барон Роберт, који је под овим објашњењем очевидно био клонуо, упита најзад:

— Па чему ви саветујете?

— Напустити парницу и закључити поравнање.

— Какве погодбе он поставља?

— Госпођа Шасен треба пре свега да тргне своју тужбу за развод брака.

— Како би он добио право, да јој се врати и да је поново мучи? Никада.

— Није тако. Он хоће да се обвеже, да живи одвојено од ње и да је ни на који начин не узнемирује. На место судскога развода са обостраним пристанком треба да дође развод путем поравнања.

— А имања ће, разуме се, задржати он?

— Да! Али би он осигурао својој жени сто хиљада франака годишње ренте.

— Дакле осам милиуна хоће да задржи себи, а два од тога да врати у ситним ратама! Разбојник!

— Претпостављате ли парничење? Добро! Али једно вам морам рећи! Парница је већ изашла из претходних ступњева и убрзо ће доћи до претреса. Размислите се о свему зрело, али немојте више губити времена.

Барон је размишљао, али није одмакао ни корака. По кадшто је уступао реч мудрости. Али га је увек савлађивао поново гнев, и онда би се питао, да ли да Луја Шасена у клубу или на којем другом јавном месту просто ошамари? Али да ли би се опет тај неваљалац тукао? А ако би то и био случај, може ли прорећи исход двобоја? Не би ли госпођа Шасен онда била изложена опасности, да изгуби јединога пријатеља, јединога браниоца своје части?... А кад њиме опет преовлада гнев, онда се јављао у њему на прво место носилац културе, светски путник, чувен истраживач непознатих земаља, који с пиштољем у руци заступа своје право и иде за својим интересима. Барон Роберт није био противан таквом начину свршавања парница и помишљао је покадшто да га употреби и против Луја Шасена. То би помогло да се добије парница без суда и без адвоката; јер ако развод поништава брак, смрт га поништава још радикалније.

Али се барон с друге стране чврсто држао начела: зуб за зуб, око за око, а убицу смрт! Шасен, разуме се, није убијао; али он није био бољи од подмуклог убице, бар не, колико је барон знао. Он је своју жену две године мучио, кињиво на све могуће начине; њене је нерве растројио, да би је могао хипнотисати, изнети је на рђав глас, њену част упропастити и покрасти је. Али то све у очима бароновим, који се строго држао речи, још није оправдавало смрт.

Па шта да се чини?... Тим се питањем занимао на своме путу за Енглеску кавану где је хтео за ручком да се нађе са доктором Барилом; он на име није могао више да буде без друштва докторовог, откако га је овај посветио у хипнотизам, и није пропуштао ни једну прилику узалуд, која би га могла увести дубље у ту науку.

— Доносим вам, — рече доктор, који није дао на себе чекати, барону, док су јела пробали, — један чланак из новина и „*Jean Morgas*“ од Клартија. Доктор Ладам у Женеви вели о овом роману, да је хипнозу у њем сам проживео. Новинарски је чланак, који је изишао у „*Матену*“, од Бело-а — познајете ли га? И то је један модеран белетристичар.

— Не; али наставите — није од значаја, да ли тога човека познајем или не. —

— Адолф Бело прича тамо с погледом на једну студију у „Фигару“ следећи догађај. —

— Допада ли вам се вино? упита барон, коме је изгледало, да Бело-ов чланак није био такав, да би требао због њега заборавити на дужности гостопримства.

— Допада ми се изванредно... Догађај, о коме говорим, је овај: »Доктор Лиј, у своје време лекар у »Салпетријери«, заповеди једног дана некој од својих болесница, именом Естера, пошто је био успавао, да после четири недеље, око девет сахати изјутра, чим он ступи у болесничку дворану, опали на њега два револверска метка, и то по сред груди. Он јој означи место, где ће наћи напуњен револвер. Четири недеље прођу; доктор заборави на своју заповест, или, као што би још могли рећи, на летентну сугестију, али буде на њу опоменут врло јасно и опорно. Тек што је, на име, ступио у дворану, кад Естера изиђе преда њ и опали двапут на њега. Болесница буде опкољена, саслушана; чинили су, као да хоће да је ухапсе Она дрхће целим телом...

»Доктор јој приђе:

» — Зашто сте ме хтели убити?»

» — То не знам. Та ми је мисао наједанпут дошла. Потражила сам себи револвер и чекала сам вас на степеницама.»

» — Та мора да вас је неко наговорио?»

» — Не, није нико; не сећам се...

»Ништа се није могло од ње сазнати. У најближем тренутку не опомиње се болесница ни драме, нити узбуђења, која су је пратила; не опомиње се ничега из свега, ако се тако сме рећи, другога живота; не сећа се заповести, коју јој је издала друга особа, или да јој је каква страна особа наметнула своју вољу...«

— Догађај, који ја држим за истинит, закључи доктор, јесте још једна потврда за хипнотичну сугестију.

— Лепо, рече барон, док је хитао, да послужи свога госта... Али то ме утврђује и у оном другом гледишту, да би се власти баш с тога и морале више занимати тим нервозним појавама, које за урачуњљивост извесних особа нису од незнатнога значаја.

— О, ја сам се у »Салпетријери« већ више пута састао са истражним судијом Гијом, који тражи пута и начина, како да се доспе до кажњавања посредних преступника, који су путем хипнозе, преко другога извршили злочине. У том занимљивом проучавању њега помажу како лекари тако и професори правних наука... Ви видите, драги бароне, да се и правосуђе удружује с нама; оно се опрема, да служи науци, а и да се послужи нашем новом науком.

— Али међутим ипак субјекти, као Луј Шасен, мирно пролазе некажњени.

— Ах, Луј Шасен! Добро, те сте ме на њега потсетили. На њега умало што нисам заборавио... а имам о томе човеку да вам јавим интересантне ствари.

— Одиста? упита барон, оставивши нож и виљушку.

— Сетио сам се. Па ја познајем тога човека. Његово име, које ми он није никад рекао, дознао сам сасвим случајно. Господина сам видео први пут у једном веома сумњивом друштву.

— Каква је била то сорта од друштва?

— Јесте ли већ слушали о госпођици Икс, не баш сасвим непознатој глумици?... Е, па, кад сам је ја познао стајала је госпођица у тесној вези са једном плавом, младом дамом посве исправне лепоте, са једном девојком веома доброг васпитања, о чијем се гласу могло само добро чути. Лепа плавуша је, како изгледа, била противна таквој вези, због чега се госпођица Икс служила посредовањем једног пријатеља или љубазника, реченога Луја Шасена, који се тада већ бавио хипнотизмом.

— У које време мислите то? упита барон Роберт живо.

— Па, пре три године, године 188*, могу вам шта више рећи и тачан датум, који сам још нашао у својој књизи о болесницама. Било је 2. марта... зашто сте се тако препали? Будите ли вам тај датум какве успомене?

— Да, јер сам крајем марта 188* године изгубио пријатеља, који ми је готово био као син! — Али наставите... Рекосте, да се госпођица Икс служила помагањем Луја Шасена.

— Тако комбинујем ја; казао ми наравно није... Али је Луј Шасен тада био још дилетник... хипнотичар, који је оперисао само у салону или будоару, и исто је тако као и ви мало разумевао да хипнотисану особу опет пробуди; па као и ви био се и он уплашио, да не наступи синкопа и даде позвати

првог лекара на кога наиђу. Као што сте ви наишли на мене, тако је и он дошао у додир са мном. Али сам имао много муке, да пробудим из њезина сна његову пацијенткињу, која је била веома хистерична особа, и која је, без сумње, била хотимично и сувише јако хипнотисана. Али ми најзад пође за руком, и како сам се бојао даљих нервозних напада, ја сам је тада одвезао кући, у Ри Бланш.

— Ри Бланш! узвикну барон; сећате ли се још и њезина имена?

— Разуме се! после неколико месеци био јој претрес у суду!... Звала се Берта Моклер — али шта је вама? пребледели сте као...

— Мени није ништа... На страну са мном! Говорили сте о претресу... јесте ли га пратили?

— Читао сам у новинама о томе.

— Јесте ли се чудили?

— Помислио сам: оптужена, чије ми је душевно стање било познато, није никако могла оно убиство учинити из властитих побуда.

— Али код суда нисте о томе учинили никакав исказ?

— На то се не би нико освртао... Било је пре три године, и ја сам тада био још непознат, а хипнотичка сугестија још непознатија од мене. Тек је у Нансију само привлачила пажњу, где се професор Бернхајм занимао проучавањем тога питања. У осталом ја сам за време те парнице, као што ми сад пада на памет, био код Берихајма у Нансију и експериментисао. Само сам случајно сазнао о претресу и осуди, пошто сам ја онда једва имао времена за читање новина.

— Неправедна осуда! рече барон устајући.

— Па ви идете можда сувише далеко! мислио је доктор Баријо... Што сам рекао, тек је само нагађање, али још ни из далека не извесност...

— До извесности ћете, настави барон енергичним тоном, доћи као и ја, ако се сетите на име човека, којег је Берта Моклерова убила.

— Он се звао господин де Живјер — али та ми ствар ништа не објашњава.

— Е, видите — госпођа Шасен била је удова госпођа де Живреј, пре него што је постала госпођом Шасеновом. —

— А-ах!

— И сад разумете? Је л' те? Луј Шасен је преко Берте Моклерове убио мужа, да би се затим оженио удовицом, десетоструком милиунарком!..

XI

Сад барон Роберт, приближивши се сасвим доктору, понови целу парницу са свима појединостима и околностима, оставивши да читава ствар још једном прође пред његовим душевним очима. Док је доктору описивао све епизоде, водио је ствар Берте Моклерове тако искрено, да боље не би могао учинити ни један бранилац, који би веровао у хипнотичку сугестију.

Био је, дакле, убијен човек. Полиција изиђе на место догађаја и нађе поред лешине престрављену, саломљену девојку, на чијем је лицу, у чијим очима, у чијем држању био оцртан чудноват израз, тако да лекар није могао а да не каже комесару, да по његовом мишљењу не може ова девојка бити сасвим при свести. Она буде саслушана и призна, да је убила господина де Живреја.

» — Зашто?»

» — Нисам могла друкчије, одговара она.»

Али се том одговару правосуђе не чуди, ма да се сва хипнози склона лица служе у сугестији готово сасвим таквим истим изразима, тако, да би већ само то било довољно, па да се наслути стање, у којем се налазе такви душевни болесници.

» — Проболи сте га овим ножем овде?»

» — Да!»

» — Је ли тај нож ваша својина?»

» — Није. Нашла сам га тамо у кутији.»

» — Ко га је тамо метнуо?»

» — То не знам.»

И она то одиста не зна. Она зна само, што јој је наређено да види.

» — Немате ли сакриваца?»

» — Не, немам! одговори она журно.»

Наравно, онај, који јој је заповедио убиство, рекао јој је још и: сакриваца немате!

Правосуђе не уме да се нађе, не може себи да објасни злочин. — Девојка их доводи до дивљења. — Али се код жртве нађе писмо, у којем се моли, да дође у Ри Бланш, Берта Моклер призна без устезања рукопис, хартију и потпис, али уверава тврдоглаво, да није писала господину де Живреју. Којешта, као да се госпођа Шасен опомиње гадних писама, која су јој диктирана?

Доктор Баријо није одговарао. Ослонивши лактове на сто, слушао је он и није пуштао да му измакне ни једна реч.

— Писмо и признања, настави барон Роберт, не би можда суд још убедили о кривци, јер није било никаквог мотива за злочин. У недостатку таквога, морао би суд тражити друге путеве за сазнање, а то је могло бити опасно за правога кривца. Због тога се овај постарао, да се поред убиства констатује и крађа; у соби девојчиној сакрио је он новчаник са десет хиљада франака и са посетницама господина де Живреја.

Само је заборавио, да девојци, коју је хипнотисао, још заповеди: „Признаћеш крађу као и убиство.“ С тога она одриче крађу енергично, као што и госпођа Шасен пориче браколомство. А може бити да ствар стоји и овако: да Луј Шасен, који ништа не губи из вида, није из нарочитог разлога Берти Моклер заповедио, да призна крађу, јер је суд због њеног одрицања, док су већ и иначе све околности противу ње говориле, био заузет према њој неповољно... Да, да! Луј Шасен хтео је све да предвиди, само му је једна околност измакла да ми је случај, на који сам у животу увек рачунао, као награду за то, позвао вас, господине докторе!... Луј Шасен је године 188* познавао Берту Моклер и хипнотисао је!

— Дакле, питао је доктор Баријо, јесте ли сад убеђени, да је Луј Шасен заповедио злочин?

— Чврсто убеђен, јер је само њему овај злочин донео користи. Али има још и даљих разлога, који су га на то покренули.

(Свршиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

На питање једног полицијског писара, одговарамо му следеће:

Поводом тога, што су се дешавали случајеви: да су извесне наше полицијске власти издавале пасоше многим страним поданицима, а нарочито онима који од дужег времена живе у Србији, као: мајстори, калфе, радници и т. д. на основу којих су они, при поласку из Србије, добијали од надлежних полицијских власти и путне исправе за иностранство, па су многи од јових страних оданика, на основу тих српских пасоша и путних исправа, примани и по нашим и по страним болницама на лечење, као српски поданици, за које се доцније — немогући доказати њихову припадност — морао плаћати болнички трошак из народног санитетског фонда, — Министар унутрашњих дела — да би се једном стало на пут овакој неправилној радњи полицијских власти, којом се знатно штети народни санитетски фонд — расписом својим од 28. августа 1890 године СМ 6398 препоручио је свима полицијским властима, да оне нареду свима својим подручним органима: да ни једном страном поданику не издају путне исправе, јер, ако се, и после ове наредбе, деси, да који од страних поданика буде примљен у какву страну болницу, на основу српског пасоша, сав болнички трошак пашће на терет онога органа власти који му је и путну исправу издао.

* * *

Од једног општинског писара добили смо једно овакво питање:

Пок. Н. Н. бив. рачунополагач и председник суда општине Н. наплатио је 484 динара општинског приреза по дневнику касе примања на исту суму није предао каси општинској. Кад је он као председник и рачунополагач у тој дужности умро, надзорна и средња власт извршила је преглед касе и рачуна, па је тим прегледом наша и констатовала у општинској каси недостадак у горњој суми, с тим, да је за тај недостадак одговоран пок. Н. Н. као рачунополагач. Ово стање средња је власт утврдила својим рефератом.

Нађени недостадак у 484 динара води се сада на дугу по општинској књижи дуговања, као заоставши на дугу општински прирез код именованог рачунополагача.

Сада нас овај писар моли за објашњење:

Може ли се ова сума у 484 динара наплатити од рачунополагачевих наследника, без судске пресуде, као општински прирез по закљученим дневницима, и, може ли се у овом случају поступити по пропису тач. 2. § 465. грађ. судског поступка, као и то, може ли се на ову суму тражити 6% интереса од дана кад је умрли рачунополагач оглашен за одговорног? Да ли се реферат полицијске власти о нађеном недостатку може сматрати као јавна исправа по § 187. грађанског судског поступка? као и сматра ли се за јавну исправу преглед општинског дуговања и потраживања, који је потврђен општинским судом и одбором?

На случај, да би наплату требало тражити судским путем, онда треба ли плаћати и какву такву за тужбу?

На ово питање дајемо молићу следеће објашњење:

Сума нађеног недостатка о коме је у питању реч, ни у ком случају не може се наплатити без пресуде надлежне власти, јер ово није случај о коме говори тачка 2. § 465. грађанског судског поступка. Та законска одредба дозвољава наплату без судске пресуде само оног општинског приреза који је разрезан на поједине житеље па га они неће сами да плате, а не и наплату приреза кога је рачунополагач већ покупио од грађана па га утајио, као што је појављени случај.

Наследници умрлог рачунополагача дужни су да плаћају све дугове покојникове само онда ако су се они примили и наследства његове заоставштине, а ако су се наследства одрекли не морају по закону ни његове дугове плаћати.

У наведеном случају појављеног недостатка требало је овако поступити:

Кад је надзорна државна власт, по смрти рачунополагача, извршила прегледом рачуна и касе, са којима је он руковао, наша по истима недостадак у 484 динара од прикупљеног општинског приреза, па то и својим рефератом констатовала, — онда је она према одељку 13. члана 78. закона о општинама, требала одмах да тражи обезбеђење код надлежног суда у смислу члана 46. тачке 2. и члана 49. 71. и 88., закона о уређењу Главне Контроле, а за тим да о свему томе и Главну Контролу извести.

Ако то није учињено одмах, онда нека се учини сада.

По члану 50. и 97. закона о уређењу Главне Контроле, пресуде над рачунополагачима за по-

јављене недостатке у каси и рачунима са којима су они руковали, изриче Главна Контрола, и овом пресудом оправдава се забрана стављена на покретност рачунополагача за појављени недостадак а прибелешка се претвара у интабулацију, о чему се и првостепени суд извештава.

Што се тиче интереса на суму појављеног недостатка о њему ће изрећи свој суд Главна Контрола приликом изрицања пресуде по овој ствари.

Реферат средње надзорне власти о прегледу рачуна, који је она извршила, сматра се као јавна исправа за обезбеђење појављеног недостатка према § 187. у вези са §§ 377. 378., и 393. грађанског судског поступка, а преглед општинског дуговања и потраживања не може се узети као јавна исправа, све докле, док Главна Контрола не би прегледала рачуне и разрешила их као исправне.

Пошто је за пресуђење овога питања надлежна Главна Контрола, онда не треба рачунополагача тужити суду за појављени недостадак, него поступити у овој ствари онако како је горе изложено, а у том случају, такса није потребна, пошто се дела омаке природе извиђају и суде по званичној дужности.

* * *

Један општински писар послао нам је једно овакво питање:

Новим § 20 б грађанског судског поступка од 26. јануара 1901. године, прописано је: да општински суд, ако не прими примедбе судије првостепеног суда које би овај учинио на пресуду или решење општинског суда, поводом изјављене жалбе од незадовољне стране, — може понова послати предмет првостепеном суду, са својим разлозима зашта примедбе не усваја но остаје при пресуди или решењу, и тада ће првостепени суд размотрити предмет у пуној седници, па, ако разлоге општинског суда уважи, одобриће његову одлуку, у противном, учиниће примедбе општинском суду по којима је овај дужан у свему поступити.

Овај писар моли нас, да му поводом овог законског наређења објаснимо следеће:

Кад какву пресуду или решење општинског суда одобри одређени судија првостепеног суда, као добру и на закону основану, да ли у томе случају незадовољни парничар има права да тражи, да се та пресуда као одобрена врати првостепеном суду те да и њу цео суд у своме колегијуму расматра или не?

www.unilib.rs Ово питање ми му одговарамо:

да је законски пропис који се у питању помиње (§ 20 б. грађанског поступка) сасвим јасно и прецизно одређено: да само општински суд може, своју пресуду или решење, које је судија првостепеног суда својим примедбама поништио, — ако те примедбе не усвоји, — понова, са својим разлозима, послати првостепеном суду те да и он у својој пуној седници исти предмет расмотри и реши; али, ни тај нити икоји други законски пропис, не даје права и парничару, који не буде задовољан са решењем судије првостепеног суда, којим је пресуда или решење општинског суда одобрено, да тражи, да се и та тако одобрена пресуда поново враћа првостепеном суду на разматрање и решавање. *Према овоме је свака она пресуда или решење општинског суда, коју судија првостепеног суда одобри, одмах извршна и не подлежи даљем разматрању.*

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Драгутин Јовановић, циганин из Рековца, среза левачког, који је, као притвореник тога среза, био у чачанској окружној болници на лечењу, побегао је из болнице ноћу између 9. и 10. тек. мес. Он има 18 год., средњег је стаса, при је као и сви цигани; под истрагом је био због крађе коња. Начелство округа рудничком депешом Бр. 15072, моли за тражење овога крађивца, који се, у случају проналаска, може спровести и управи града Београда с позивом на акт Бр. 21200.

Велимир Протић, бив. чиновник гл. контроле решењем кварта врачарског стављен је под кривичну истрагу и у притвор због два дела фалсификата. Он је на два меницама, од

којих је по једној узео зајам од Стевана Р. Гојковића, олд. рентијера у 1050 дин. сребра, а по другој од Давида Леви-а мењача у 700 дин. злата, лажно потписао једног ђенерала у пензији и тако зајам остварио. Почетком месеца октобра ове год. Велимир је своју дужност

напустио и побегао негде у унутрашњост. Он има око 45 год., средњег је стаса, джемекаст, косе проседе и бркова кратких и зашиљених, очију жућкастих, образа пуних, усана дебelih, у горњој вилицы нема два предња зуба. Кварт врачарски управе града Београда актом од 20. тек. месеца Бр. 15.738 моли све полиц. власти, да Велимира у својим домањима најживље потраже и пронађеног њему стражарно спроведу. Слика Велимирова је из много млађег доба али ће ипак моћи да послужи властима да га по њој познаду.

Данило Видојевић — Тасић, родом из Јагодине, решењем зајечарског првостепеног суда стављен је под суд и у притвор због опасне крађе. Данило, који је у бегству, и коме се не зна занимање, има 29 година, високог је стаса, црномањаст. Поменути суд актом својим Бр. 14679, моли све поменуте власти, да га у својим домањима живо потраже па у случају проналаска њему стражарно спроведу — акт управе града Београда Бр. 31788.

Драгутин Јовановић, циганин скитачки, који је био под истрагом и у притвору код среза љубишког због крађе побегао је, ноћу између 9. и 10. тек. месеца, из чачанске болнице камо је био на лечењу. Он има 22 год., средњег је стаса, танак, образа округлих, очију црних, у опште је црномањаст, носав је. За одбеглим крађивцем наређује се тражење. Пронађеног треба стражарно спровести поменутом среском начелнику, или управи града Београда с позивом на акт Бр. 31188.

Анта Ђорђевић, зидар из Зелен-града у Бугарској украо је 16. тек. месеца 4000 динара Ђури Милошевићу, зидару из Смедерева, и побегао. Он има 35 година средњег је стаса, у опште смеђ, бркова је великих, браду брије, у оделу је сукненом. Начелство округа смедеревског депешом Бр. 1415 моли за најживље тражење овога крађивца, који се, у случају проналаска, може спровести и управи града Београда с позивом на акт Бр. 31196.

Драгомир — Васа — Вошковић и Јаша син Амила И. циганина из Врела ср. тамнавског у друштву са још једним циганином, који се налази у притвору извршили су у овом срезу девет опасних крађа. Драгомир је по извршењу дела покушао да убије још и служитеља ово среског, приликом хватања. По извршењу горњег обојица су побегла незнано где.

Драгомир је висок, у лицу бео, бркова повећих риђих, брија се, само оставља покумпорт, косе црне. Добро развијен са уздигнутим раменима, зуба са десне стране шкрбавих и кратки, стар је 25—27 година. Од одела носи на себи уске сукнене чакшире, сукнени копоран, гуњић и на глави шубару. На ногама опанке.

Јаша је стаса високог црномањаст, и бркова црних, брија се обично, развијен, стар је 24 године, од одела носи дебеле шарене панталоне, сукнени копоран и гуњић, на глави шубару. Начелник ср. ваљевског депешом Бр. 12.265. Моли све полициске власти за најживље тражење истих. У случају проналаска треба их

спровести Управи града Београда с позивом на УБр. 31.865.

Никола Ступар, бив. служитељ гвождарске радње Брунера и комп. у Сарајеву, 8. ов. месеца извршио је проверу својим господарима и побегао незнано где. Њему је тога дана предато 3 новчана писма и 19 упутница, и 8243 круне и 3 хелера, и то 2 хиљадарке 19 ком. по 100 форината и 443 круне ситнијег сребрног новца, да са писмима и упутницама преда на пошту, и он у место да то учини побегао је.

Никола је родом из Петровца у Босни, има му 31 година, Србин; стаса је средњег, више закрљавио, у лицу блед, масти црне, бркова танких црних, брија се. Не може брзо да иде јер је шлогиран и има грчеве у ногама. Начелство ужичко актом бр. 13778 послало је ову потерницу са сликом и моли све полициске власти да на проналазак Николина обратe нарочиту пажњу. О пронађеном Николи треба известити исто начелство и уредништво нашега листа.

ТРАЖИ СЕ

Николу Мишића, варалицу, који се издаје за контролора управе државних монопола, тражи квартал савањски управе града Београда актом Бр. 8.647. Пронађеног треба стражарно спровести овоме кварту, или самој управи с позивом на акт Бр. 31.557.

Јована Николића, бив пешачког поднаредника, који је пресудом првостепеног суда за град Београд од 25. новембра пр. године. Бр. 25293, осуђен на 15 дана затвора, тражи управа града Београда, ради извршења ове пресуде. Пронађеног треба спровести поменутој управи с позивом на акт Бр. 1787/901.

ПРЕТПЛАТНИЦИМА У БЕОГРАДУ

Дали смо признанице за наплату претплате од претплатника у Београду. Молимо наше олд. претплатнике да доносиоцу положе дужну претплату. На признаницама је утиснут штамп: «Уредништво Полицијског Гласника.»

Садржај: I. *Службени део.* 1) Укази. — II. *Стручни и научни део:* 1) Неколико напомена, о организацији општин. власти с обзиром на начело самоуправе; 2) Кретање казних дела у престоници, од Д. Ђ. Алимпића; — III. *Поучно забавни део:* 1) Непознате лешине, из Горонских мемоара; 2) Ко је убица, криминална прича од А. Белоа у преводу Ј. Угрчића. — IV. *Поуке и обавештења.* — V. *Службене објаве:* 1) Потере; 2) Тражи се; 3) Претплатницима.